

Tijdschrift voor Tandheelkunde

DECEMBER 1939 XLVI JAARGANG AFLEVERING 12

REDACTIONEEL GEDEELTE

HORACE WELLS

Uitvinders, wier namen in de historie bewaard blijven, hebben lang niet altijd zelf plezier van hun ontdekking gehad en de geneeskunst vormt op dien regel geen uitzondering. Pasteur, Koch, Schleich, om er nu maar enkele van den lateren tijd te noemen, roepen ons weer helder voor den geest hoe veel strijd en leed er geweest is, vóór de erkenning kwam en dit zijn dan nog mannen die de erkenning belééfd hebben!

Nu op een andere plaats in deze aflevering een Arrest van den Hoogen Raad vermeld staat, waarbij beslist wordt, dat het toepassen van lachgas den tandarts niet geoorloofd is, ook niet met een z.g. analgesie-apparaat, is het niet on aardig eraan te herinneren, dat het een *tandarts* was, die juist voor 95 jaren, de zegeningen van deze narcose aan de menschheid heeft gebracht.

Deze man was *Horace Wells*, tandarts te Hartford (Connecticut, U.S.A.) en hij heeft het lot ondergaan van zoovelen vóór en ná hem; miskend, bespot, gehoond, stierf hij een zelfgezochten dood, terwijl hij thans over de geheele wereld geëerd wordt als een weldoener der menschheid en als hoogstaand karakter.

In 1815 in Hartford geboren, oefende hij in zijn vaderstad sinds 1836 de tandheelkundige praktijk uit en reeds in 1840 sprak hij de overtuiging uit dat er een middel gevonden

moést worden om pijnloos extracties te kunnen verrichten. In 1844 woonde Wells een voordracht bij van een chemicus, G. O. Colton, die onder meer experimenten vertoonde met lachgas.

Daarbij bemerkte hij, dat een toehoorder, die zich hevig gestooten had, vrijwel geen pijngewaarwording ondervond, hetgeen Wells toeschreef aan de lachgasbedwelming.

Wells verschafte zich een hoeveelheid lachgas en op 11 December 1844 inhaleerde hij dit, terwijl op zijn verzoek een zijner collega's een tand verwijderde, waarbij bleek dat inderdaad de operatie pijnloos was geschied. Hiermede was voor het eerst de narcose in de chirurgie ingevoerd en begrijpelijkerwijze was Wells zóó enthousiast, dat hij onmiddellijk door publieke demonstraties hiervan den volke kond deed.

Ongelukkigerwijze was het resultaat — door ongeschikte apparatuur — niet altijd een succes en er ontstond de oppositie, die wij bij de geschiedenis van nieuwe vondsten in de wetenschap zoo goed kennen.

Zijn bedoelingen werden verdacht gemaakt, persoonlijke aanvallen werden op hem gericht en het werd er niet beter op toen twee jaren later, in 1846, een zijner bevriende collega's William T. Morton, in samenwerking met den chemicus Jackson een tand onder aethernarcose verwijderde en thans de eer der werkelijke narcose ontdekking voor zich opeischte, waarbij patentaanvragen ook nog een financieele rol speelden.

De verbitterde Wells werd zenuwpatient, werd tot bescherming zijner medeburgers in hechtenis genomen en stierf daar in 1848, doordat hij zich een arterie opende en tegelijk chloroform opsnoof, een tragischen dood.

Morton heeft een tijdlang geparadeerd in de historie der Geneeskunst als de ontdekker van de narcose, maar ook voor de aethernarcose gaat dit niet op, daar reeds in Maart 1842 door den arts Crawford Long in Athens (Georgia, U.S.A.) onder aethernarcose twee kleine hals-tumoren werden verwijderd, een feit dat echter eerst veel later bekend werd.

Een groote strijd ontbrandde over de prioriteitsrechten,

niet alleen tusschen Wells, Morton en Jackson, maar ook met een zekeren Ducros uit Parijs en daarna nog met een anderen Franschman, Marc y, die aantoonde reeds vóór 1846 aethernarcose te hebben toegediend.

Het spektakel verstomde echter plotseling, toen door het bekend worden van de operatie van Long, alle prioriteitsrechten der heeren vernietigd bleken. De lachgasnarcose werd pas herontdekt in 1863, toen dezelfde Colton, bij wiens voordracht Wells tot zijn idee gekomen was, een verbeterd apparaat had geconstrueerd en thans op een Tandheelkundig Congres het succes der operaties afdoende kon bewijzen.

In de groote chirurgie verdrongen door aether en chloroform, staat het lachgas thans, vooral in de Angelsaksische landen, weer in hooge eere, nu het — tezamen met zuurstof — ook voor langdurige operaties bij uitstek geschikt blijkt, door het uitblijven van onaangename nevenwerkingen.

Zooveel is echter zeker, dat de belangstelling in het kleine Hartford, bijna honderd jaar geleden, door beoefenaren der tandheelkunde gewijd aan het wegnemen van pijn bij chirurgische ingrepen, der wereld tot zegen is geweest en de naam van den tandarts Horace Wells zal zonder twijfel met gulden letteren in de geschiedenis der geneeskunst bewaard blijven!

N.